

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Σχόλια (Aṭṭhakathā)

Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια (Sutta Piṭaka -
Aṭṭhakathā)

5. Η συλλογή των μικρών κειμένων (5. Khuddaka Nikāya -
Aṭṭhakathā)

02. Σχόλια για τη διδασκαλία σε στίχους (02. Dhammapada-
aṭṭhakathā)

16. Το κεφάλαιο για την αγάπη (16. Piyaṇaggo)

PaliVerse

5. Η συλλογή των μικρών κειμένων

02. Σχόλια για τη διδασκαλία σε στίχους

16. Piyavaggo

1. Tayojanapabbajitavatthu

209-211. Ayogeti imaṃ dhammadesanaṃ satthā jetavane viharanto tayo pabbajite ārabha kathesi.

Sāvatthiyaṃ kira ekasmiṃ kule mātāpitūnaṃ ekaputtako ahosi piyo manāpo. So ekadivasam gehe nimantitānaṃ bhikkhūnaṃ anumodanaṃ karontānaṃ dhammakathaṃ sutvā pabbajitukāmo hutvā mātāpitāro pabbajam yāci. Te nānujāniṃsu. Tassa etadahosi - “ahaṃ mātāpitūnaṃ apassantānaṃ yeve bahi gantvā pabbajissāmi”ti. Athassa pitā bahi nikkhamanto “imaṃ rakkheyyāsī”ti mātaraṃ paṭicchāpesi, mātā bahi nikkhamantī pitaraṃ paṭicchāpesi. Athassa ekadivasam pitari bahi gate mātā “puttaṃ rakkhissāmi”ti ekaṃ dvārabāhaṃ nissāya ekaṃ pādehi uppīletvā chamāya nisinnā suttaṃ kantati. So “imaṃ vañcetvā gamissāmi”ti cintetvā, “amma, thokaṃ tāva apehi, sarīravalaññaṃ karissāmi”ti vatvā tāya pāde samiñjite nikkhamitvā vegena vihāraṃ gantvā bhikkhū upasaṅkamtivā “pabbājetha maṃ, bhante”ti yācitvā tesam santike pabbaji.

Athassa pitā āgantvā mātaraṃ pucchi - “kahaṃ me putto”ti? “Sāmi, imasmiṃ padese ahosi”ti. So “kahaṃ nu kho me putto”ti olokento taṃ adisvā “vihāraṃ gato bhavissati”ti vihāraṃ gantvā puttaṃ pabbajitaṃ disvā kantiṃ roditvā, “tāta, kiṃ maṃ nāsesi”ti vatvā “mama putte pabbajite ahaṃ idāni gehe kiṃ karissāmi”ti sayampi bhikkhū yācitvā pabbaji. Athassa mātāpi “kiṃ nu kho me putto ca pati ca cirāyanti, kacci vihāraṃ gantvā pabbajitā”ti te olokontī vihāraṃ gantvā ubhopi pabbajite disvā “imesaṃ pabbajitakāle mama gehena ko attho”ti sayampi bhikkhuniupassayaṃ gantvā pabbaji. Te pabbajitvāpi vinā bhavituṃ na sakkonti, vihārepi bhikkhuniupassayepi ekatova nisīditvā sallapantā divasaṃ vītināmenti. Tena bhikkhūpi bhikkhūniyopi ubbāḷhā honti.

Athekadivasam bhikkhū nesaṃ kiriyaṃ satthum ārocesum. Satthā te pakkosāpetvā “saccaṃ kira tumhe evaṃ karoṭhā”ti pucchitvā “sacca”nti vutte “kasmā evaṃ karoṭha? Na hi esa pabbajitānaṃ yogo”ti. “Bhante, vinā bhavituṃ na sakkomā”ti. “Pabbajitakālato paṭṭhāya evaṃ karaṇaṃ ayuttaṃ. Piyānañhi adassanaṃ, appiyānañca dassanaṃ dukkhameva. Tasmā sattesu ca saṅkhāresu ca kañci piyaṃ vā appiyaṃ vā kātuṃ na vaṭṭatī”ti vatvā imā gāthā abhāsi -

209. “Ayoḃe yuñjamattānaṃ, yogasmiñca ayojayaṃ;
Atthaṃ hitvā piyaggāhī, pihetattānuyoginaṃ.

210. “Mā piyehi samāgañchi, appiyehi kudācanaṃ;
Piyānaṃ adassanaṃ dukkhaṃ, appiyānañca dassanaṃ.

211. “Tasmā piyaṃ na kayirātha, piyāpāyo hi pāpako;

Ganthā tesaṃ na vijjanti, yesaṃ natthi piyāppiya”nti.

Tattha ayogeti ayuñjitabbe ayonisomanasikāre. Vesiyāgocarādibhedassa hi chabbidhassa agocarassa sevanā idha ayonisomanasikāro nāma, tasmim ayonisomanasikāre attānaṃ yuñjantoti attho. Yogasminti tabbiparīte ca yonisomanasikāre ayuñjantoti attho. Atthaṃ hitvāti pabbajitakālato paṭṭhāya adhisīlādisikkhattayaṃ attho nāma, taṃ atthaṃ hitvā. Piyaggāhīti pañcakāmaguṇasaṅkhātāṃ piyameva gaṇhanto. Pihetattānuyoginanti tāya paṭipattiyā sāsanaṃ cuto gihibhāvaṃ patvā pacchā ye attānuyogaṃ anuyuttā sīlādīni sampādetvā devamanussānaṃ santikā sakkāraṃ labhanti, tesaṃ piheti, “aho vatāhampi evarūpo assa”nti icchatīti attho.

Mā piyehīti piyehi sattehi vā saṅkhārehi vā kudācanaṃ ekakkhaṇepi na samāgaccheyya, tathā appiyehi. Kiṃ kāraṇā? Piyā nañhi viyogavasena adassanaṃ appiyānañca upasaṅkamanavasena dassanaṃ nāma dukkhaṃ. Tasmāti yasmā idaṃ ubhayampi dukkhaṃ, tasmā kañci sattaṃ vā saṅkhāraṃ vā piyaṃ nāma na kareyya. Piyāpāyo hīti piyehi apāyo viyogo. Pāpakoti lāmakoti. Ganthā tesaṃ na vijjantīti yesaṃ piyaṃ natthi, tesaṃ abhijjhākāyagantho pahīyati. Yesaṃ appiyaṃ natthi, tesaṃ byāpādo kāyagantho. Tesu pana dvīsu pahīnesu sesaganthā pahīnā honti. Tasmā piyaṃ vā appiyaṃ vā na kattabbanti attho.

Desanāvasāne bahū sotāpattiphalādīni pāpuṇiṃsūti. Tena pana tayo janā “mayāṃ vinā bhavituṃ na sakkomā”ti vibbhamitvā gehameva agamiṃsūti.

Tayojanapabbajitavatthu paṭhamāṃ.

2. Aññatarakuṭumbikavatthu

212. Piyato jāyatīti imaṃ dhammadesanaṃ satthā jetavane viharanto aññataraṃ kuṭumbikaṃ ārabha kathesi.

So hi attano putte kālakate puttāsokābhibhūto ālāhanaṃ gantvā rodati, puttāsokaṃ sandhāretuṃ na sakkoti. Satthā paccūsakāle lokaṃ volokento tassa sotāpattimagassūpanissayaṃ disvā piṇḍapāṭapaṭikkanto ekaṃ pacchāsamaṇaṃ gahetvā tassa gehadvāraṃ agamāsi. So satthu āgatabhāvaṃ sutvā “mayā saddhiṃ paṭisanthāraṃ kātukāmo bhavissatī”ti satthāraṃ pavesetvā gehamajjhe āsanaṃ paññāpetvā satthari nisinne āgantvā ekamantaṃ nisīdi. Atha naṃ satthā “kiṃ nu kho, upāsaka, dukkhito”ti pucchitvā tena puttaviyogadukkhe ārocite, “upāsaka, mā cintayi, idaṃ maraṇaṃ nāma na ekasmiṃyeva ṭhāne, na ca ekasseva hoti, yāvatā pana bhavuppatti nāma atthi, sabbasattānaṃ hotiyeva. Ekasaṅkhāropi nicco nāma natthi. Tasmā ‘maraṇadhammaṃ mataṃ, bhijjanadhammaṃ bhinna’nti yoniso paccavekkhitabbaṃ, na socitabbaṃ. Porāṇapaṇḍitāpi hi puttassa matakāle ‘maraṇadhammaṃ mataṃ, bhijjanadhammaṃ bhinna’nti sokaṃ akatvā maraṇassatimeva bhāvayimṃsū”ti vatvā, “bhante, ke evamakāṃsu, kadā ca akāṃsu, ācikkhatha me”ti yācito tassatthassa pakāsanatthaṃ atītaṃ āharitvā -

“Uragova tacāṃ jīṇṇaṃ, hitvā gacchati saṃ tanuṃ;
Evaṃ sarīre nibbhoge, pete kālakate satī.

“Ḍayhamāno na jānāti, ñātīnaṃ paridevitaṃ;
Tasmā etaṃ na socāmi, gato so tassa yā gatī”ti. -

Imaṃ pañcakanipāte uragajātakam vitthāretvā “evaṃ pubbe paṇḍitā piyaputte kālakate yathā etarahi tvaṃ kammante vissajjetvā nirāhāro rodanto vicarasi, tathā avicaritvā maraṇassatibhāvanābalena sokaṃ akatvā āhāraṃ paribhuñjimsu, kammantañca adhiṭṭhahimsu. Tasmā ‘piyaputto me kālakato’ti mā cintayi. Uppajjamāno hi soko vā bhayaṃ vā piyameva nissāya uppajjatī”ti vatvā imaṃ gāthamāha -

212. “Piyato jāyatī soko, piyato jāyatī bhayaṃ;
Piyato vippamuttassa, natthi soko kuto bhaya”nti.

Tattha piyatoti vaṭṭamūlako hi soko vā bhayaṃ vā uppajjamānaṃ piyameva sattaṃ vā saṅkhāraṃ vā nissāya uppajjati, tato pana vippamuttassa ubhayampetaṃ natthīti attho.

Desanāvasāne kuṭumbiko sotāpattiphale patiṭṭhahi, sampattānampi sātthikā dhammadesanā ahosīti.

Aññatarakuṭumbikavatthu dutiyaṃ.

3. Visākhāvatthu

213. Pemato jāyatīti imaṃ dhammadesanaṃ satthā jetavane viharanto visākhaṃ upāsikaṃ ārabha kathesi.

Sā kira puttassa dhītaraṃ sudattaṃ nāma kumārikaṃ attano ṭhāne ṭhapetvā gehe bhikkhusaṅghassa veyyāvaccaṃ kāresi. Sā aparena samayena kālamakāsi. Sā tassā sarīranikkhepaṃ kāretvā sokaṃ sandhāretuṃ asakkontī dukkhinī dummanā satthu santikaṃ gantvā vanditvā ekamantaṃ nisīdi. Atha naṃ satthā “kiṃ nu kho tvaṃ, visākhe, dukkhinī dummanā assumukhā rodamānā nisinna”ti āha. Sā tamatthaṃ ārocetvā “piyā me, bhante, sā kumārikā vattasampannā, idāni tathārūpaṃ na passāmī”ti āha. “Kittakā pana, visākhe, sāvattiyaṃ manussā”ti? “Bhante, tumhehiyeva me kathitaṃ satta janakoṭiyo”ti. “Sace panāyaṃ ettako jano tava nattāya sadiso bhaveyya, iccheyyāsi na”nti? “Āma, bhante”ti. “Kati pana janā sāvattiyaṃ devasikaṃ kālaṃ karontī”ti? “Bahū, bhante”ti. “Nanu evaṃ, bhante, tava asocanakālo na bhaveyya, rattindivaṃ rodantiyeva vicareyyāsi”ti. “Hotu, bhante, ñātaṃ mayā”ti. Atha naṃ satthā “tena hi mā soci, soko vā bhayaṃ vā pematova jāyatī”ti vatvā imaṃ gāthamāha -

213. “Pemato jāyatī soko, pemato jāyatī bhayaṃ;
Pemato vippamuttassa, natthi soko kuto bhaya”nti.

Tattha pematoti puttadhītādīsu kataṃ pemameva nissāya soko jāyatīti attho.

Desanāvasāne bahū sotāpattiphalādīni pāpuṇimsūti.

Visākhāvatthu tatiyaṃ.

4. Licchavīvatthu

214. Ratiyā jāyatīti imaṃ dhammadesanaṃ satthā vesālīṃ nissāya kūtāgārasālāyaṃ viharanto licchavī ārabha kathesi.

Te kira ekasmiṃ chaṇḍadivase aññamaññaṃ asadisehi alaṅkārehi alaṅkaritvā uyyānagamanatthāya nagarā nikkhamiṃsu. Satthā piṇḍāya pavisanto te disvā bhikkhū āmantesi - “passatha, bhikkhave, licchavayo, yehi devā tāvatimsā na diṭṭhapubbā, te ime olokontū”ti vatvā nagaraṃ pāvisi. Tepi uyyānaṃ gacchantā ekaṃ nagarasobhiniṃ itthiṃ ādāya gantvā taṃ nissāya issābhibhūtā aññamaññaṃ paharitvā lohitaṃ nadiṃ viya pavattayiṃsu. Atha ne mañcenādāya ukkhipitvā āgamaṃsu. Satthāpi katabhattakicco nagarā nikkhami. Bhikkhūpi licchavayo tathā nīyamāne disvā satthāraṃ āhaṃsu - “bhante, licchavirājāno pātova alaṅkatapaṭiyattā devā viya nagarā nikkhamitvā idāni ekaṃ itthiṃ nissāya imaṃ byasanaṃ pattā”ti. Satthā, “bhikkhave, soko vā bhayaṃ vā uppajjamānaṃ ratiṃ nissāya uppajjatiyevā”ti vatvā imaṃ gāthamāha -

214. “Ratiyā jāyatī soko, ratiyā jāyatī bhayaṃ;
Ratiyā vippamuttassa, natthi soko kuto bhaya”nti.

Tattha ratiyāti pañcakāmaguṇaratito, taṃ nissāyāti attho.

Desanāvasāne bahū sotāpattiphalādīni pāpuṇiṃsūti.

Licchavīvattu catutthaṃ.

5. Anitthigandhakumāravatthu

215. Kāmatoti imaṃ dhammadesanaṃ satthā jetavane viharanto anitthigandhakumāraṃ nāma ārabha kathesi.

So kira brahmalokā cūṭasatto sāvattiyaṃ mahābhogakule nibbatto jātadivasato paṭṭhāya itthisamīpaṃ upagantaṃ na icchatī, itthiyā gayhamāno rodati. Vatthacumbaṭakena naṃ gahetvā thaṇṇaṃ pāyenti. So vayappatto mātāpitūhi, “tāta, āvāhaṃ te karissāmā”ti vutte “na me itthiyā attho”ti paṭikkhipitvā punappunaṃ yāciyamāno pañcasate suvaṇṇakāre pakkosāpetvā rattasuvaṇṇanikkhasahassaṃ dāpetvā ativiya pāsādikaṃ ghanakoṭṭimaṃ itthirūpaṃ kāretvā puna mātāpitūhi, “tāta, tayi āvāhaṃ akaronte kulavaṃso na patiṭṭhahissati, kumārikaṃ te ānessāmā”ti vutte “tena hi sace me evarūpaṃ kumārikaṃ ānessatha, karissāmi vo vacana”nti taṃ suvaṇṇarūpaṃ dasseti. Athassa mātāpitāro abhiññāte brāhmaṇe pakkosāpetvā “amhākaṃ putto mahāpuṇṇo, avassaṃ iminā saddhiṃ katapuṇṇā kumārikā bhavissati, gacchatha imaṃ suvaṇṇarūpaṃ gahetvā evarūpaṃ kumārikaṃ āharathā”ti pahiṇiṃsu. Te “sādhū”ti cārikaṃ carantā maddaraṭṭhe sāgalanagaraṃ gatā. Tasmiṃca nagare ekā soḷasavassuddesikā abhirūpā kumārikā ahosi, taṃ mātāpitāro sattabhūmikassa pāsādassūparimatale parivāsesuṃ. Tepi kho brāhmaṇā “sace idha evarūpā kumārikā bhavissati, imaṃ disvā ‘ayaṃ asukassa kulassa dhītā viya abhirūpā’ti vakkhantī”ti taṃ suvaṇṇarūpaṃ titthamagge ṭhapetvā ekamantaṃ nisīdiṃsu.

Athassa kumārikāya dhātī taṃ kumārikaṃ nhāpetvā sayampi nhāyitukāmā hutvā titthaṃ āgatā taṃ rūpaṃ disvā “dhītā me”ti saññāya “dubbinītasi, idānevāhaṃ nhāpetvā nikkhantā, tvaṃ mayā puretaraṃ idhāgatāsī”ti hatthena paharitvā thaddhabhāvañceva nibbikāratañca ṇatvā “ahaṃ me, dhītāti saññamakāsiṃ, kiṃ nāmeta”nti āha. Atha naṃ te brāhmaṇā “evarūpā te, amma, dhītā”ti pucchiṃsu. Ayaṃ mama dhītu santike kiṃ agghatīti? Tena hi te dhītaraṃ amhākaṃ dassēhīti. Sā tehi saddhiṃ gehaṃ gantvā sāmikānaṃ ārocesi. Te brāhmaṇehi saddhiṃ

katapaṭṭisammodanā dhītaraṃ otāretvā heṭṭhāpāsāde suvaṇṇarūpakassa santike ṭhapesuṃ. Suvaṇṇarūpakam nippabham ahoṣi, kumārikā sappabhā ahoṣi. Brāhmaṇā taṃ tesam datvā kumārikam paṭicchāpetvā gantvā anitthigandhakumārassa mātāpitūnaṃ ārocayiṃsu. Te tuṭṭhamānasā “gacchatha, naṃ sīgham ānethā”ti mahantena sakkārena pahiṇiṃsu.

Kumāropi taṃ pavattiṃ sutvā “kañcanarūpatopi kira abhirūpatarā dārikā atthi”ti savanavaseneva sineham uppādetvā “sīgham ānentū”ti āha. Sāpi kho yānaṃ āropetvā āṇiyamānā atisukhumālatāya yānugghātena samuppāditavātarogā antarāmaggeyeva kālamakāsi. Kumāropi “āgatā”ti nirantaram pucchati, tassa atisinehena pucchantassa sahasāva anārocetvā katipāham vikkhepaṃ katvā tamatthaṃ ārocayiṃsu. So “tathārūpāya nāma itthiyā saddhiṃ samāgamaṃ nālattha”nti uppannadomanasso pabbatena viya sokadukkhena ajjhotthaṇṇa ahoṣi. Satthā tassūpanissayaṃ disvā piṇḍāya caranto taṃ gehadvāram agamāsi. Athassa mātāpitāro satthāram antogeham pavesetvā sakkaccaṃ parivisiṃsu. Satthā bhattakiccāvasāne “kahaṃ anitthigandhakumāro”ti pucchi. “Eso, bhante, āhārūpacchedaṃ katvā antogabbhe nisinnō”ti. “Pakkosatha na”nti. So āgantvā satthāram vanditvā ekamantaṃ nisīdi. Satthā “kiṃ nu kho, kumāra, balavasoko uppanno”ti vutte, “āma, bhante, ‘evarūpā nāma itthi antarāmagge kālakatā’ti sutvā balavasoko uppanno, bhattampi me nacchādeti”ti. Atha naṃ satthā “jānāsi pana tvaṃ, kumāra, kiṃ te nissāya soko uppanno”ti? “Na jānāmi, bhante”ti. “Kāmaṃ nissāya, kumāra, balavasoko uppanno, soko vā bhayaṃ vā kāmaṃ nissāya uppajjati”ti vatvā imaṃ gāthamāha -

215. “Kāmato jāyatī soko, kāmato jāyatī bhayaṃ;
Kāmato vippamuttassa, natthi soko kuto bhaya”nti.

Tattha kāmatoṭi vatthukāmakilesakāmato, duvidhampetam kāmam nissāyāti attho.

Desanāvasāne anitthigandhakumāro sotāpattiphale patiṭṭhahi.

Anitthigandhakumāravatthu pañcamaṃ.

6. Aññatarabrāhmaṇavatthu

216. Taṇhāya jāyatīti imaṃ dhammadesanaṃ satthā jetavane viharanto aññataram brāhmaṇam ārabha kathesi.

So kira micchādīṭṭhiko ekadivasam nadītiraṃ gantvā khettaṃ sodheti. Satthā tassa upanissayasampattiṃ disvā tassa santikaṃ agamāsi. So satthāram disvāpi sāmīcikkammaṃ akatvā tuṇhī ahoṣi. Atha naṃ satthā puretaram ālapitvā, “brāhmaṇa, kiṃ karosī”ti āha. “Khettaṃ, bho gotama, sodhemī”ti. Satthā ettakameva vatvā gato. Punadivasepi tassa khettaṃ kasituṃ āgatassa santikaṃ gantvā, “brāhmaṇa, kiṃ karosī”ti pucchitvā “khettaṃ kasāmi, bho gotamā”ti sutvā pakkāmi. Punadivasādīsupi tatheva gantvā pucchitvā, “bho gotama, khettaṃ vapāmi niddemi rakkhāmī”ti sutvā pakkāmi. Atha naṃ ekadivasam brāhmaṇo āha - “bho gotama, tvaṃ mama khettasodhanadivasato paṭṭhāya āgato. Sace me sassam sampajjissati, tuyhampi samvibhāgaṃ karissāmi, tuyham adatvā sayaṃ na khādissāmi, ito dāni paṭṭhāya tvaṃ mama sahāyo”ti.

Athassa aparena samayena sassam sampajji, tassa “sampannaṃ me sassam, sve dāni lāyāpessāmī”ti lāyanatthaṃ kattabbakiccassa rattiṃ mahāmegho vassitvā

sabbaṃ sassam hari, khettaṃ tacchetvā t̥hapitasadisam ahosi. Satthā pana paṭhamadivasamyeva “taṃ sassam na sampajjissatī”ti aññāsi. Brāhmaṇo pātova “khettaṃ olokeśsāmī”ti gato tucchaṃ khettaṃ disvā uppannalavasoko cintesi - “samaṇo gotamo mama khettasodhanakālato paṭṭhāya āgato, ahampi naṃ ‘imasmim sasse nipphanne tuyhampi saṃvibhāgaṃ karissāmī, tuyhaṃ adatvā sayam na khādissāmī, ito paṭṭhāya dāni tvaṃ mama sahāyo’ti avacaṃ. Sopi me manoratho matthakaṃ na pāpuṇī”ti āhārūpacchedaṃ katvā mañcake nipajji. Athassa satthā gehadvāraṃ agamāsi. So satthu āgamaṇaṃ sutvā “sahāyaṃ me ānetvā idha nisīdāpethā”ti āha. Parijano tathā akāsi. Satthā nisīditvā “kahaṃ brāhmaṇo”ti pucchitvā “gabbhe nipanno”ti vutte “pakkosatha na”nti pakkosāpetvā āgantvā ekamantaṃ nisinnaṃ āha “kiṃ, brāhmaṇā”ti? Bho gotama, tumhe mama khettasodhanadivasato paṭṭhāya āgatā, ahampi “sasse nipphanne tumhākaṃ saṃvibhāgaṃ karissāmī”ti avacaṃ. So me manoratho anipphanṇo, tena me soko uppanno, bhattampi me nacchādetīti. Atha naṃ satthā “jānāsi pana, brāhmaṇa, kiṃ te nissāya soko uppanno”ti pucchitvā “na jānāmi, bho gotama, tvaṃ pana jānāsī”ti vutte, “āma, brāhmaṇa, uppajjamāno soko vā bhayaṃ vā taṇhaṃ nissāya uppajjatī”ti vatvā imaṃ gāthamāha -

216. “Taṇhāya jāyatī soko, taṇhāya jāyatī bhayaṃ;
Taṇhāya vipamuttassa, natthi soko kuto bhaya”nti.

Tattha taṇhāyāti chadvārikāya taṇhāya, etaṃ taṇhaṃ nissāya uppajjatīti attho.

Desanāvasāne brāhmaṇo sotāpattiphale patiṭṭhahīti.

Aññatarabrāhmaṇavattu chaṭṭhaṃ.

7. Pañcasatadārakavatthu

217. Sīladassanasampannanti imaṃ dhammadesanaṃ satthā veļuvane viharanto antarāmagge pañcasatadārake ārabha kathesi.

Ekadivasañhi satthā asītimahātherehi saddhiṃ pañcasatabhikkhuparivāro rājagahaṃ piṇḍāya pavisanto ekasmim chaṇadivase pañcasate dārake pūvapacchiyo ukkhipāpetvā nagarā nikkhamma uyyānaṃ gacchante addasa. Tepi satthāraṃ vanditvā pakkamiṃsu, te ekaṃ bhikkhumpi “pūvaṃ gaṇhathā”ti na vadiṃsu. Satthā tesam gatakāle bhikkhū āha - “khādissatha, bhikkhave, pūve”ti. “Kahaṃ bhante, pūvā”ti? “Kiṃ na passatha te dārake pūvapacchiyo ukkhipāpetvā atikkante”ti? “Bhante, evarūpā nāma dārakā kassaci pūvaṃ na denti”ti. “Bhikkhave, kiñcāpi ete maṃ vā tumhe vā pūvehi na nimantayīṃsu, pūvasāmiko pana bhikkhu pacchato āgacchati, pūve khādītvaṃ gantaṃ vaṭṭatī”ti. Buddhānañhi ekapuggalepi issā vā doso vā natthi, tasmā imaṃ vatvā bhikkhusaṅhaṃ ādāya ekasmim rukkhamūle chāyāya nisīdi. Dārakā mahākassapattheraṃ pacchato āgacchantaṃ disvā uppannasinehā pītivegena paripuṇṇasarīrā hutvā pacchiyo otāretvā theram pañcapatiṭṭhitena vanditvā pūve pacchīhi saddhiṃyeva ukkhipitvā “gaṇhatha, bhante”ti theram vadiṃsu. Atha ne thero āha - “esa satthā bhikkhusaṅhaṃ gahetvā rukkhamūle nisinna, tumhākaṃ deyyadhammaṃ ādāya gantvā bhikkhusaṅghassa saṃvibhāgaṃ karoṭhā”ti. Te “sādhu, bhante”ti nivattitvā therena saddhiṃyeva gantvā pūve datvā olokayamānā ekamante t̥hatvā paribhogāvasāne udakaṃ adaṃsu. Bhikkhū ujjhāyīṃsu “dārakehi mukholokanena bhikkhā dinnā, sammāsambuddhaṃ

vā mahāthere vā pūvehi anāpucchitvā mahākassapattheraṃ disvā pacchīhi saddhiṃyeva ādāya āgamiṃsū”ti. Satthā tesāṃ kathaṃ sutvā, “bhikkhave, mama puttena mahākassapena sadiso bhikkhu devamanussānaṃ piyo hoti, te ca tassa catupaccayena pūjaṃ karontiyevā”ti vatvā imaṃ gāthamāha -

217. “Sīladassanasampannaṃ, dhammaṭṭhaṃ saccavedinaṃ;
Attano kamma kubbānaṃ, taṃ jano kurute piya”nti.

Tattha sīladassanasampannanti catupārisuddhisīlena ceva maggaphalasampayuttena ca sammādasānena sampannaṃ. Dhammaṭṭhanti navavidhalokuttaradhamme ṭhitaṃ, sacchikatalokuttaradhammanti attho. Saccavedinanti catunnaṃ saccānaṃ soḷasahākārehi sacchikatattā saccañāṇena saccavedinaṃ. Attano kamma kubbānanti attano kammaṃ nāma tisso sikkhā, tā pūrayamānanti attho. Taṃ janoti taṃ puggalaṃ lokiyamahājano piyaṃ karoti, daṭṭhukāmo vanditukāmo paccayena pūjetukāmo hotiyevāti attho.

Desanāvasāne sabbepi te dāraḷa sotāpattiphale paṭiṭṭhahimṃsūti.

Pañcasatadāraḷavattu sattaṃ.

8. Ekaanāgāmittheravatthu

218. Chandajātoti imaṃ dhammaḍesaṃ satthā jetavane viharanto ekaṃ anāgāmittheraṃ ārabba kathesi.

Ekadivasañhi taṃ therāṃ saddhivihārikā pucchiṃsu - “atthi pana vo, bhante, visesādhigamo”ti. Thero “anāgāmiphalaṃ nāma gahaṭṭhāpi pāpuṇanti, arahattaṃ pattakāleyeva tehi saddhiṃ kathessāmī”ti harāyamāno kiñci akathetvāva kālakato suddhāvāsadevaloke nibbatti. Athassa saddhivihārikā roditvā paridevitvā satthu santikaṃ gantvā satthāraṃ vanditvā rodantāva ekamantaṃ nisīdiṃsu. Atha ne satthā “kiṃ, bhikkhave, rodathā”ti āha. “Upajjhāyo no, bhante, kālakato”ti. “Hotu, bhikkhave, mā cintayittha, dhuvadhammo nāmeso”ti? “Āma, bhante, mayampi jānāma, apica mayaṃ upajjhāyaṃ visesādhigamaṃ pucchimhā, so kiñci akathetvāva kālakato, tenamha dukkhita”ti. Satthā, “bhikkhave, mā cintayittha, upajjhāyena vo anāgāmiphalaṃ pattaṃ, so ‘gihīpetāṃ pāpuṇanti, arahattaṃ patvāva nesaṃ kathessāmī”ti harāyanto tumhākaṃ kiñci akathetvā kālaṃ katvā suddhāvāse nibbatto, assāsatha, bhikkhave, upajjhāyo vo kāmesu appaṭibaddhacittataṃ patto”ti vatvā imaṃ gāthamāha -

218. “Chandajāto anakkhāte, manasā ca phuṭo siyā;
Kāmesu ca appaṭibaddhacitto, uddhamṣototi vuccatī”ti.

Tattha chandajātoti kattukāmatāvasena jātachando ussāhapatto. Anakkhātetī nibbāne. Tañhi “asukena kataṃ vā nīlādīsu evarūpaṃ vā”ti avattabbatāya anakkhātaṃ nāma. Manasā ca phuṭo siyāti heṭṭhimehi tīhi maggaphalacittehi phuṭo pūrito bhavēyya. Appaṭibaddhacittoti anāgāmimaggasena kāmesu appaṭibaddhacitto. Uddhamṣototi evarūpo bhikkhu aviheṣu nibbattitvā tato paṭṭhāya paṭisaṇḍhivasena akaniṭṭhaṃ gacchanto uddhamṣototi vuccati, tādiso vo upajjhāyoti attho.

Desanāvasāne te bhikkhū arahattaphale paṭiṭṭhahimṃsu, mahājanassāpi sātthikā dhammaḍesā ahoṣīti.

9. Nandiyavatthu

219-220. Cirappavāsinti imaṃ dhammadesanaṃ satthā isipatane viharanto nandiyam ārabha kathesi.

Bārānasiyam kira saddhāsampannassa kulassa nandiyō nāma putto ahosi, so mātāpitūnaṃ anurūpo saddhāsampanno saṅghupaṭṭhāko ahosi. Athassa mātāpitāro vayappattakāle sammukhagehato mātuladhītaraṃ revatiṃ nāma ānetukāmā ahesuṃ. Sā pana assaddhā adānasīlā, nandiyō taṃ na icchi. Athassa mātā revatiṃ āha - “amma, tvaṃ imasmiṃ gehe bhikkhusaṅghassa nisajjanaṭṭhānaṃ upalimpitvā āsanāni paññāpehi, ādhārake ṭhapehi, bhikkhūnaṃ āgatakāle pattam gahetvā nisīdāpetvā dhammakaraṇena pāṇīyaṃ parissāvetvā bhuttakāle patte dhova, evaṃ me puttassa ārādhitā bhavissasī”ti. Sā tathā akāsi. Atha naṃ “ovādakkhamā jātā”ti puttassa ārocetvā tena sādhuṭi sampañcchite divasaṃ ṭhapetvā āvāhaṃ kariṃsu.

Atha naṃ nandiyō āha - “sace bhikkhusaṅghaṃca mātāpitāro ca me upaṭṭhahissasi, evaṃ imasmiṃ gehe vasituṃ labhissasi, appamattā hohī”ti. Sā “sādhu”ti paṭissuṇitvā katipāhaṃ saddhā viya hutvā bhattāraṃ upaṭṭhahantī dve putte vijāyi. Nandiyassāpi mātāpitāro kalamakamsu, gehe sabbissariyaṃ tassāyeva ahosi. Nandiyopi mātāpitūnaṃ kālakiriyato paṭṭhāya mahādānapati hutvā bhikkhusaṅghassa dānaṃ paṭṭhapesi. Kapaṇaddhikādīnampi gehadvāre pākavattaṃ paṭṭhapesi. So aparabhāge satthu dhammadesanaṃ sutvā āvāsādāne ānisaṃsaṃ sallakkhetvā isipatane mahāvihāre catūhi gabbhehi paṭimaṇḍitaṃ catusālaṃ kāretvā mañcapīṭhādīni attharāpetvā taṃ āvāsaṃ niyyādentō buddhappamukhassa bhikkhusaṅghassa dānaṃ datvā tathāgatassa dakkhiṇodakaṃ adāsi. Satthu hatthe dakkhiṇodakapatiṭṭhānena saddhiṃyeva tāvatiṃsadevaloke sabbadisāsu dvādasayojaniko uddhaṃ yojanasatubbedho sattaratanamayo nārīgaṇasampanno dibbapāsādo uggacchi.

Athekadivase mahāmoggallānatthero devacārikaṃ gantvā tassa pāsādassa avidūre ṭhito attano santike āgate devaputte pucchi - “kasseso accharāgaṇaparivuto dibbapāsādo nibbatta”ti. Athassa devaputtā vimānasāmikaṃ ācikkhantā āhaṃsu - “bhante, yena nandiyena nāma gahapatiputtēna isipatane satthu vihāraṃ kāretvā dinno, tassatthāya etaṃ vimānaṃ nibbatta”nti. Accharāsaṅghopi naṃ disvā pāsādato orohitvā āha - “bhante, mayaṃ ‘nandiyassa paricārikā bhavissāmā’ti idha nibbattā, taṃ pana apassantī ativiya ukkaṇṭhitamhā, mattikapātiṃ bhinditvā suvaṇṇapātigahaṇaṃ viya manussasampattiṃ jahitvā dibbasampattigahaṇaṃ, idhāgamanatthāya naṃ vadeyyāthā”ti. Thero tato āgantvā satthāraṃ upasaṅkamitvā pucchi - “nibbattati nu kho, bhante, manussaloke ṭhitānaṃyeva katakalyāṇānaṃ dibbasampattī”ti. “Moggallāna, nanu te devaloke nandiyassa nibbattā dibbasampatti sāmaṃ diṭṭhā, kasmā maṃ pucchasi”ti. “Evaṃ, bhante, nibbattatī”ti.

Atha naṃ satthā “moggallānaṃ kiṃ nāmetaṃ kathesi. Yathā hi cirappavuṭṭhaṃ puttaṃ vā bhātaraṃ vā vipavāsato āgacchantaṃ gāmadvāre ṭhito kocideva disvā vegena gehaṃ āgantvā ‘asuko nāma āgato’ti āroceyya, athassa ñātakā haṭṭhapahaṭṭhā vegena nikkhamitvā ‘āgatosi, tāta, arogosi, tātā’ti taṃ

abhinandeyyūṃ, evameva idha katakalyāṇaṃ itthiṃ vā purisaṃ vā imaṃ lokaṃ
jahitvā paralokaṃ gataṃ dasavidhaṃ dibbapaṇṇākāraṃ ādāya ‘ahaṃ purato, ahaṃ
purato’ti paccuggantvā devatā abhinandanti’’ti vatvā imā gāthā abhāsi -

219. “Cirappavāsiṃ purisaṃ, dūrato sotthimāgataṃ;
Ñātimittā suhajjā ca, abhinandanti āgataṃ.

220. “Tattheva katapuñṇampi, asmā lokā paraṃ gataṃ;
Puñṇāni paṭigaṇhanti, piyaṃ ñātīva āgata’’nti.

Tattha cirappavāsinti cirappavutṭhaṃ. Dūrato sotthimāgataṃ vaṇijjaṃ vā
rājaporiṣaṃ vā katvā laddhalābhaṃ nipphannasampattiṃ anupaddavena
dūraṭṭhānato āgataṃ. Ñātimittā suhajjā cāti kulasambandhavasena ñātī ca
sanditṭhādibhāvena mittā ca suhadayabhāvena suhajjā ca. Abhinandanti āgataṃ
naṃ disvā āgataṃ vacanamattena vā añjalikaraṇamattena vā gehasampattaṃ pana
nānappakārapaṇṇākārābhiraṇavasena abhinandanti. Tathevāti tenevākārena
katapuñṇampi puggalaṃ imasmā lokā paralokaṃ gataṃ dibbaṃ
āyuvanāsukhayasaādhipeyyaṃ, dibbaṃ rūpasaddagandharasaphoṭṭhabbanti
imaṃ dasavidhaṃ paṇṇākāraṃ ādāya mātāpitutṭhāne tṭhitāni puñṇāni
abhinandantāni paṭiggaṇhanti. Piyaṃ ñātīvāti idhaloke piyañātakāṃ āgataṃ
sesañātakā viyāti attho.

Desanāvasāne bahū sotāpattiphalādīni pāpuṇiṃsūti.

Nandiyavatthu navamaṃ.

Piyavaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

Soḷasamo vaggo.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Σχόλια. Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια. 5. Η συλλογή των μικρών κειμένων. 02. Σχόλια για τη διδασκαλία σε στίχους. 16. Το κεφάλαιο για την αγάπη έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org